

Nr 90

Av herr Wachtmeister, *angående anmälningsskyldigheten i samband med rivning av kulturhistoriskt värdefulla byggnader.*

Enligt en uppgift i Svenska Dagbladet den 22 januari 1963 har den statsverket tillhöriga gamla historiska herrgården Mellinge-*holm* i Frötuna kommun utanför Norrtälje blivit nedriven av kungl. Roslagens luftvärnsregemente, som disponerar egendomen med tillhörande markområde.

Efter att i ett par århundraden ha tillhört i vårt lands offentliga liv mycket framstående medlemmar av släkterna Oxenstierna, von Dohna, Lewenhaupt, Mörner, Bielke och Bonde förvärvades Mellinge-*holm* år 1820 av sedermera generallöjtnanten och friherren Gustaf Adolf Hierta, som lät uppföra den nu rivna mangårdsbyggnaden. Under åren 1850—1927 var Mellinge-*holm* sedan fideikommiss inom släkten Schürer von Waldheim och innehades såsom sådant av bl. a. den framstående fornminnesforskaren Wilhelm Schürer von Waldheim (1843—1914), som givit en kulturhistoriskt mycket intressant skildring av livet i Roslagen i sina »Ungdomsminnen», som 1944 publicerades av sonen, majoren Max Schürer von Waldheim (1872—1948).

Den av de militära myndigheterna företagna rivningen av den gamla herrgården har enligt uppgift skett utan att riksantikvarieämbetet eller landsantikvarien hos länsstyrelsen i Stockholms län har blivit underrättad på förhand. Ifall en äldre kulturhistorisk byggnad på ett av försvarsmakten disponerat område, exempelvis ett skjutfält, nödvändigtvis måste rivas, framstår det som ett allmänt intresse, att man först underrättar de kulturvårdande myndigheterna. Även i en byggnad från 1820 kan det finnas byggnadshistoriskt intressanta detaljer, ofta från äldre byggnader, och framför allt arkivhistoriskt värdefullt material, som instoppats som fyllning i väggar och trossbottnar. Det är därför beklagligt, att staten själv i ifrågavarande fall föregått med så dåligt exempel, då det gäller att tillvarata det allmännas kulturvårdande intressen.

Under återopande av vad här ovan anförts hemställes,

att riksdagen måtte besluta att hos Kungl. Maj:t anhålla om utfärdande av bestämmelser, varigenom skyldighet införes att till riksantikvarieämbetet eller vederbörande landsantikvarie anmäla ifrågasatt rivning av kulturhistoriskt värdefull byggnad från äldre tid, även där byggnaden ej blivit förklarad för byggnadsminne.

Stockholm den 22 januari 1963

Hans Wachtmeister